

ДР ЈОВА ПОПОВИЋ ОФТАЛМОЛОГ И КОМПОЗИТОР

Прим. др Добривој Пауновић

Секција за историју медицине Српског лекарског друштва

Сажетак

Др Јова Поповић је рођен у Ади (Бачка). У Ади и Сенти је завршио основно образовање а гимназију у Новом Саду. За време гимназијског школовања упознаје се и сарађује са композитором Исидором Бајићем. Студије медицине завршава у Будимпешти. Почине да ради у болници у Новом Саду. Специјализира офталмологију у Берлину на реномираној клиници професора Крикмана. Као офталмолог ради у Београду, у очној поликлиници, потом у Сомбору а од 1927. године у Великом Бечкерку (Зрењанину), до пензионисања. Пише композиције већином на речи Алексе Шантића, Милорада Петровића и народних песмама. Написао је око 60 композиција од којих је једна „Ко покида са грла ђердане“ увршћена у 100 најбољих песама 20. века.

Кључне речи: Др Јова Поповић, офталмолог као композитор

Др Јова Поповић је рођен 8 јула по Грегоријанском календару 1893, године у Ади, месту на обали Тисе, с бачке стране. Место је насељено Србима после сеобе под Арсенијем Чарнојевићем, Рођен је у имућној породици трговца Милана Поповића. Основно образовање је завршио у Ади и Сенти. Вишу гимназију похађа у Великој српској православној гимназији у Новом Саду. За време гимназијског школовања, учитељ певања и појања му је био наш прослављени музички педагог, диригент и композитор Исидор Бајић. Исидор Бајић је у Јови Поповића открио таленат и љубав за музику и компоновање па му је помагао у првим композиторским корацима а и врло брзо уврстио је његове композиције у извођењу ђачких хорова. Јова Поповић студије медицине завршава у Будимпешти. По завршетку приправничког стажа у Новом Саду за које је време био сарадник Исидора Бајића одлази у Берлин да специјализује очне болести, на очној клиници Универзитета Фридрих Вилхем код чувеног професора Емила Крикмана. Као специјалиста долази у Београд и ради од 1923.

године у Државној очној поликлиници званој Очни амбуланторијум. Његову стручну спремност и његову амбициозну активност запазили су декан и професор Банаћанин по пореклу др Ђорђе Јоанновић и професор офталмологије др Ђорђе Нешић и саветовали су га да пође путем научног рада. Др Јова Поповић то није прихватио. Тако он после једне године рада у Београду одлази у Сомбор и ради у болници Краља Александра и Краљице Марије – Државној амбуланти за трахом. Посао у антитрахомној станици није задовољио др Јову Поповића јер је желео да развије све своје способности у лечењу очних болести а не само трахома. Конкурисао је и био примљен на упражњено место шефа Очног одељења Жупанијске болнице у Зрењанину. Ту је проширио очно одељење и унапредио стручни рад па је је 1930. године стекао звање примаријуса. На том месту је радио 31 годину до свога пензионисања 1958. године.

Др Јова Поповић није налазио снаге само на пољу офталмологије, није био само добар учитељ и педагог, већ и сањалица и љубитељ уметности и музике. Њега је још од младости очаравала песма. Његово музичко сведочење долазило је из његове природе. Волео је песме Алексе Шантића, јер говоре о љубави али и о лепоти живљења. Др Јову Поповића је одушевио и један песник учитељ из Великог Крчмара Милорад Петровић-Селанчица, зато што у песмама Петровића врви читав један живот додуше у сеоском кругу, и зато што је био писац свежих мелодичних песама. Др Јова Поповић је свој дар за компоновање користио да овековечи оно што је волео. Он је те песме писао не само знањем већ и срцем. Само једна од његових композиција је довољна да покаже колико је талента било код њега.

Први албум песама које је др Јова Поповић компоновао издала је Издавачка књижарница Светозара Ф. Огњеновића у Новом Саду 1921. године. Др Јова Поповић је овај албум посветио *Мојој милој вереници Нади Каракашевић* У албуму су песме: на речи Алексе Шантића: *На извору* и *Под јоргованом*, а на речи Милорада Петровића: *Дођи дођи*, *Мој дилбере* и *Самовање*.

Када би се вратио из болнице кући, седао би за клавир и свирао. Кад би му емоције навирале он их је слагао у ноте. Ко га је слушао или са њим причао схватао би да и његов говор има своју мелодију. У његовом темпаменту као да је остало нешто од оног османлијског севдаха. Написао је 60 композиција.

Песма „Под јоргованом“ или код љубитеља музика познатој као песма „Ко покида са грла ђердане“ се у избору најбоље песме 20. века наша међу 100 најбољих. Ову песму је шездесетих година певао Миша Шипош на радио Новом Саду, а са успехом, је певала и наша позната интерпретаторка народне музике Радмила Димић. У часопису „Интервју“ од 24. децембра 1982. године она је изјавила: *Када сам почела да певам „Ко покида са грла ђердане“ знала сам да су речи Алексе Шантића, али пошто није било композитора, мислила сам да је изворна. Тек касније сам сазнала да је мелодију за њу компоновао 1912. године др Јова Поповић, лекар из Зрењанина, велики поштовалац Шантићеве поезије.*

Неке од његових композиција су се изводиле а неке се још изводе. Његове композиције је певао Миша Шипош на радио Новом Саду. Композицију *Мој дилбере* певала је Нада Воденичар а композицију *Умри душо* Миле Богдановић. Могла се често чути на таласима радија и његова композиција *Дођи, дођи*. Извођене су и композиције за дечији хор а највише *Ђачки ратанак* на речи Тодора Жикића. Према многима који су слушали песма др Јове Поповића је и мишљење да су његове композиције унеле више свежине, грациозности у кратке али јасне стихове.

При обиласку села око Зрењанина, а ради прегледа трахомних болесника, увек је трахомним сестрама објашњавао симптоме трахома. Међутим хтео је да зна и које песме оне воле. Није му било драго када чује да су то неке далматинске или македонске (које су тада биле у моди). „Ма гледајте ви ове наше“. И запевао би „Ко покида са грла ђердане.“

Када је др Јова Поповић отишао у пензију и када је престао да компонује, он је свој клавир поклонио новооснованој музичкој школи у Зрењанину.

Ми сада можемо рећи да су његове композиције можда једини доказ да је др Јова Поповић постојао.

Литература

1. Paunović D.: Začetnici lečenja očnih bolesti u Srednjem Banatu, Градска народна библиотека у Зрењанину, године 2010, стр. 205, 25-52.
2. Paunović D. Paunović T.: Istorijski razvoj zdravstva i lečenje očnih bolesti u Srednjem Banatu, Градска народна библиотека у Зрењанину, године 1990, стр. 256,
3. Бошњак Д.: Од лекара до вечне ноте, Ново време, Кикинда. 2002.
4. Петровић О.: Новокомпонована песма, Интервју, 1983.
5. Архив др Мирјане Поповић, ћерке др Јове Поповића.

